

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

Z populárních médií (časopis *Moje psychologie*) jsem zvolila ke zpracování této seminární práce článek s názvem „Jak překonat plachost aneb opusťte ulitu!“ Článek popisuje ostýchavost jako míru introverze, jako zcela přirozeně se vyskytující jev. Zmiňuje i typy ostýchavosti, její výhody a nevýhody, a hlavně kroky k úspěšnému zvládnutí tohoto problému – nejprve si ho připustit, a pak už jen překonávat zábrany systematickým tréninkem. Je zde uvedeno, že podle amerických vědců až 40% mladých lidí popisuje sebe samé jako nesmělé, přičemž toto číslo se prý podle psychologů zvyšuje s každým rokem o jedno procento. Příčinu této skutečnosti vidí podle tohoto článku výzkumníci ve stále upadající komunikaci tváří v tvář (Koničková, 2010).

Statistická data použita v tomto článku pocházejí z výzkumu (Stanford Shyness Survey) Zimbarda, Pilkonise a Norwooda (1974). Vzorku 817 respondentů (studenti středních a vysokých škol) byly kladeny otázky („Považuješ sám sebe za nesmělého? Chtěl bys být méně nesmělý? Je to pro tebe velký problém?“ ...), z jejichž odpovědí bylo procentuálně vyjádřeno, jaké množství respondentů se považuje za nesmělé. V této originální výzkumné zprávě bylo výsledkem (+/- 2) 42% (Pilkonis, 1997). Od data výzkumu vrostl podle Carducciho a Zimbarda (2000, cit. Podle Lorentové, Handersonové a Zimbarda) do roku 1995 počet mladých lidí považujících se za nesmělé na necelých 50% (48,7% +/- 2). To tedy znamená, že vzrostl během 21 let počet těchto lidí přibližně o 6,7%.

Domnívám se, že skutečný výsledek 42% respondentů, kteří se považují za nesmělé, by mohl být v článku záměrně podhodnocen, aby bylo možné uvažovat rychlejší procentuální nárůst množství respondentů v pozdější době. Do roku 1995 můžeme dokonce říci, že se množství mladých lidí, považujících sami sebe za nesmělé, zvýšilo dle zprávy Carducciho a Zimbarda o pouhých 0,32% ročně (kdybychom vypočítali průměrné navýšení počtu těchto lidí ročně, neboli vydělili bychom 21 let číslem 6,7). V článku se také píše, že o 1% ročně se toto číslo zvyšuje podle psychologů – avšak nenalezla jsem žádnou zprávu či výzkum na toto téma (kolik mladých lidí samo sebe považuje za nesmělé) z posledních let, které by mohly toto tvrzení potvrdit, přičemž skutečnost, že během 21 let vrostl počet těchto lidí o 6,7% ještě neznamená, že se skutečně každým rokem zvýšil o jedno procento; podle mého názoru mohlo jít i o náhodný nárůst v určité době, a aby mohlo být platné tvrzení, že dochází k pravidelnému nárůstu o 1% každý rok, muselo by být prováděno měření skutečně každým rokem. Myslím si tedy, že je možné, že bylo toto tvrzení do článku přidáno jen pro konečný efekt – čtenář si uvědomí rapidní a pravidelný nárůst lidí považujících sami sebe za nesmělého, a možná se začne cítit více ohrožen nesmělostí, bude přemýšlet, zda se ho to náhodou také netýká, když jde o tak rozšířený (a s každým rokem rozšířenější) jev. Dochází zde tedy nejen k zobecňování dat (výsledky z určité doby jsou aplikovány až do doby současné), ale i k určité snaze klást důraz na publikované téma, zveličit ho, prohlásit ho za poměrně významný problém současnosti a více ho vnést do povědomí lidí. Tato snaha zmanipulovat myšlení a názory lidí na konkrétní témata dělá podle mého názoru z médií velmi nebezpečný nástroj. Statistiky jsou hodně zneužívané – vypadají přesvědčivě, odborně, a kolikrát stačí nějaká ta čísla vypustit či pozměnit ve prospěch pisatele.

Přesto se ale domnívám, že mnou vyvolený článek ještě není jedním z nejvíce zavádějících textů, a že po důkladnějším prostudování různých tvrzení v populárních časopisech bych velmi brzy došla k závěru, že absolutně žádný z nich nezobrazuje nijak nepozměněné statistiky. Podle mého názoru je to vždy ve snaze vyvolat jeden konkrétní dojem, a jemu podřídít veškeré informace.

Fajn, že proporcionálně větší část práce je opravdu úvahou... vidím tu ještě nějaký prostor pro zlepšení (viz komentáře), ale zároveň musím konstatovat, že zadání jste splnila, takže 10 bodů si zasloužíte...

AR

LITERATURA

- [1] Koníčková, M. (2010). Jak překonat plachost aneb opusťte ulitu! *Moje psychologie*, 49 – 51.
- [2] Pilkonis, P. A. (1997). Shyness, public and private, and its relationship to other measures of social behavior. *Journal of personality*, 45, 585 – 595.
- [3] Lorant, T. A. St., Henderson, L., Zimbardo, P. G. (2000). Comorbidity in chronic shyness. *Depression and anxiety*, 12, 232 – 237.